

DOLNJSKE NOVICE

Zadružno gospodarsko glasilo.

Na 4 številke 7 Din., 8 številke 12 Din., 12 številke 18 Din. Za Ameriko 12 številke 1 Dolar. — Oglasi po ta 105 Din., $\frac{1}{4}$ 200 Din. — $\frac{1}{2}$ 325 Din. — Večkratni objavi znaten popust. — Mali oglasi: beseda 50 p. — Pisi in pisma na: Uredništvo in upravništvo „Dolenjskih Novic“, Novomesto.

Davki v Jugoslaviji ali Kako je vladajoča klika odirala narode in ljudstva.

I. Državni proračun. - Kaj in kakšni so davki? Kaj mora vsak kmet, delavec in obrtnik vedeti o davkih? Posredni in neposredni davki. Državni davki, deželne in občinske doklade.

Vsako gospodarstvo, vsako podjetje, vsaka občina, vsako društvo, vsaka zadruga, ali organizacija, pa seveda tudi največja organizacija: država ima svoje dohodka in izdatke. Knjiga v katero se zapisujejo vsi dohodki in izdatki na leto, se imenuje letni proračun (bužet). Državni proračun je toraj letni proračun državnih dohodkov in izdatkov.

Državni dohodki in izdatki gredo v milijarde. Priprost človek si težko predstavlja milijardo, ki je enaka tisoč milijonom. Če hitro štejete, lahko naštejete v eni minuti do sto. Če bi hoteli naštetih z isto hitrostjo do milijarde, bi morali šteti noč in dan 20 let! Eno milijardo srebrnih dinarjev bi komaj naložili v 500 velikih vagonov. Če veste, da so dosegli državni dohodki v Jugoslaviji že čez 15 milijard dinarjev, potem si lahko predstavljate, da bi morali naložiti 7500 velikih vagonov, če bi hoteli natovoriti enoletne državne dohodke v srebrnih dinarjih, to je 100 vlakov po 75 vagonov.

Vsako leto so dohodki večji:

Leta 1919/20 je bilo dohodkov 681 milijonov, izdatkov pa 1558 milijonov predvidenih, a v resnici se je izdalo 2500 milijonov več — kar se imenuje (deficit) primankljaj. Za ta primankljaj se je morala država zadolžiti.

Leta 1920/21 so narasli dohodki na blizu 4000 milijonov, izdatki blizu 4000 milijonov, je pa zopet bilo izdano več, skoraj 1 milijardo.

Tako vidimo, da vsako leto zrastejo dohodki za več kot 1000 milijonov in tako presegajo dohodki zadnjega proračunskega leta, že 10 milijard ali 10.000 milijonov.

Odkod dobi država te ogromne novce? Glavni vir državnih dohodkov so davki. Vsi davkoplachevalci vedo, da je davkov več vrst, zemljskih, pridobnina, dohodnina itd. To so takozvani neposredni davki, ki jih plačujejo neposredno ali direktno v davkarijo. Te plačujejo posestniki in podjetniki pa celo delavci in uradniki direktno v blagajno, zato pa jih zelo težko občutijo posebno še danes, ko so tako krivično odmerjeni.

Veliko večji in težji pa so posredni ali indirektni davki, ki jih mora plačati tudi najsiromašnejši posredno ali indirektno, kadar kupi vžigalice, tobak, sol, obleko, obutev in kadar ima opraviti z oblastjo. To so carine, monopoli, takse, trošarina in slični.

Ti davki so najbolj krivični. Če pomislimo, da na teh davkih plača delavec, uradnik in mali posestnik ravno toliko kot milijonar, mora vsak priznati, da je to krivično. Malokdo ve, da mora pri 1 kg soli plačati najmanj 4 Krone davka. Pri petroleju, vžigalicah, tobaku ravno tako.

Ti davki so podobni malim pijavkam, ki počasi sesajo premoženje in zaslužek ljudstva in ga pumpajo v državne kase.

Če pomislimo, da je n. pr. 1921 leta bilo predvidenih neposrednih davkov 560

miljonov, a posrednih 2883 milijonov, potem vemo, da država dobiva od bogatašev in posestnikov samo $\frac{1}{4}$ dohodkov, a delovno ljudstvo plača $\frac{3}{4}$ — trikrat toliko.

Proračun odobrava Narodna skupščina, a predloge sestavi finančni odbor vlade. Vlada tudi razpolaga z državnim gospodarstvom. Iz tega vsakdo lahko razvidi, kako je važno za gospodarstvo vsakega, kakšnih zastopnikov je največ v parlamentu. Če je v parlamentu večina zastopnikov bogatašev, če so na vladi kapitalisti, bankirji itd., potem je razumljivo, da sestavijo proračun tako, da največ davkov plača ljudstvo, a da se ti porabijo največ za proti ljudske ustanove. Tako vidimo, da so velikanske milijarde izdali za oboroževanje, za ljudske zadruge pa niti ficka. — Ljudstvo mora to vedeti in o tem premišljevati.

Davki v Jugoslaviji so bili torej strašno krivično razdeljeni. Predvsem veliki posredni, ki jih plačajo v glavnem revni, a mali neposredni. Neposredni so zopet krivično dodeljeni. Obrtniki in mali posestniki morajo plačati preveliko pridobnino in dohodnino.

Davki pa so bili v Jugoslaviji tudi krivično razdeljeni na pokrajine. Tako so plačale:

		neposrednih	posrednih	skupaj		
Slovenija	1919/1920	13.8 milijonov,	42.8 milijonov,	56.6 milijonov Din.		
	1920/1921	94.7	179.6	274.3	"	"
Srbija	1919/1920	30	127	157	"	"
	1920/1921	83.6	682	765.6	"	"
Bosna in Hercegovina	1919/1920	11.6	66	77.6	"	"
	1920/1921	109	482	591	"	"
Hrvaška	1919/1920	18.5	61	79.5	"	"
	1920/1921	120	402	522	"	"
Banat in Bačka	1919/1920	21.5	38	54.5	"	"
	1920/1921	142	294	436	"	"

Dvakrat večja Bosna je plačala leta 19/20 manj davkov kot Slovenija.

Štirikrat večja Srbija je v prvih dveh

letih po prevratu plačala manj davka kot Slovenija!

Neenakomerno obdavčenje je eden glav-

vnihih vzrokov, da ljudstvo zahteva samoodločbo in in samoupravo.

Kako se gospodari z ljudskim denarjem o tem prihodnjič.

Deželne doklade gredo v državno centralno blagajno, ker nimajo pokrajine več deželnih zborov in deželne samouprave. Občinski odbori imajo pravico pobirati občinske doklade. Iz tega vidimo, kako važne so občine za mala gospodarstva.

Kadar bo ljudstvo dovolj zavedno in dovolj organizirano, takrat bo tudi dovolj močno, da odpravi krivice današnjega davčnega sistema in vporabi ljudski denar v prvi vrsti za ljudske potrebe. Čitajte in razmišljajte, da se bo to zgodilo čim prej!

Ne trgajte grozdja prezgodaj!

„Naš vinogradnik dela z redkimi izjemami glede časa za spravlanje pridelkov dve glavni napaki: seno spravljaja mnogo prepozno — grozdje pa mnogo prerano. Kder ni strokovno izobražen, se ne more zavedati ogromne gospodarske škode, ki si jo s tem sam povzroča.

Vinarska in sadjarska šola v Mariboru začena s splošno trgatvijo — izvzemši izvestne rane črne vrste — večinoma v drugi polovici oktobra ter jo končneje navadno šele v prvem tednu novembra z najlepšimi uspehi.

Poskusi, ki jih je omenjena šola v letu 1921, 1922, 1923 napravila, so dokazali nedvomno, da ob ugodnem vremenu količina sladkorja v grozdju redno narašča, količina kisline pa pada.

Tako so navedeni poskusi pokazali pri rizlingu leta 1923:

	odstotkov	sladkorja	kisline
uzling sred. vis.	24. septembra	14.6	1.68
	9. oktobra	16.9	1.3
	18. „	19.1	1.3
	21. „	19.—	1.24
	24. „	19.7	1.16
rizling visje	27. „	19.6	1.15
	24. septembra	15.2	1.46
	9. oktobra	17.8	1.3
	18. „	17.9	1.3
	21. „	17.8	1.24
	24. „	18.—	1.16
	27. „	18.4	1.02

Že iz te tabele je razvidno kako sladkor hitro narašča, kislina pa pada. Leta 1923 je bila jesen lepa. Dokler je torej lepo vreme, se nikamor ne mudi s trgatvijo.

Na žalost nimamo nikake organizacije niti zakonskih predpisov za začetek splošne trgatve. Žal nimamo niti dovolj obširne, vplivne in razvite gospodarske Za-

druge, ki bi lahko s svojimi ukrepi preprečila, da vinogradniki ne bi povzročali sami sebi škode. Ker ni primerne organizacije, vinogradi niso dovolj zastraženi. Zato so tatvine na dnevnem redu in vsak se boji tatov in hoče čimprej pridelok spraviti na varno.

Najmanj kar bi se moralo v tem pogledu ukreniti, bi bilo, da glavarstvo zapre vsa pota, ki držijo k vinogradom in k vinskim goricam v času, kadar je grozdje zrelo. Dovolilo bi se samo onim, ki tam bivajo ali so zaposleni. Slične uredbe in še mnogo strožje se v Nemčiji že od nekdanj točno izvajajo z največjim pridom.

(Iz članka Andreja Žmavca).

Radič in nova vlada.

Oseba Stepana Radiča, predsednika Hrvaške Seljačke Republikanske stranke (HSRS) in predsednika Hrvaškega narodnega zastopstva je bila v zadnjih mesecih predmet ne samo našega domačega časopisja, temveč je o njem mnogo pisalo svetovno časopisje. Pred vojno in med vojno je bila njegova stranka majhna. Imela je komaj par poslancev v Hrvaškem saboru.

Po vojni pa se je naenkrat proslavilo njegovo ime, ker je zbral 200.000 podpisov na memorandum, ki je bil poslan „Zvezi Narodov“, da jo informira o Hrvaškem vprašanju. Vsled odločnosti, s katero je zastopal pravice hrvaškega ljudstva, ga je dala Beograjska vlada kmalu po prevratu zapreti. Izpustila ga je šele po volitvah v konstituanto, kamor je bil izvoljen v treh okrajih s 50 svojimi pristaši.

Ves čas konstituante je Radičeva stranka bojkotirala Narodno skupščino. 8. decembra 1920 je sklicalo HRS S velik shod na zagrebškem sejmišču, kjer se je v kljub slabemu vremenu zbralo do 60.000 hrvatskih kmetov. Na tem shodu je proklamiran program HRS S, ki zahteva Svobodno Republiko Hrvaško v mednarodno priznanih mejah SHS države.

Za časa konstituante je izdelala HRS S svoj program, in svoj predlog ustave za Hrvaško.

Pri zadnjih volitvah v Narodno skupščino pa je odnesla HRS S skoraj vse mandate na Hrvaškem, večino v Dalmaciji, precej v Bosni in 2 poslanska mandata na Štajerskem — skupaj 70 mandatov. Naenkrat je zavzela toraj drugo mesto po številu poslancev.

Tudi v to Narodno skupščino niso šli takoj poslanci HRS S. Zahtevali so najprej v takozvanem Markovem protokolu v Zagrebu od Radikalne vlade nekatere zahteve, ki bi omogočile razgovore o sporazumu med Hrvati in Srbi.

Pašić pa je vtaknil protokol v žep in nameraval vtakniti Radiča zopet v zapor. Temu se je Radič izognil ter odpotoval s potnim listom Zveze Narodov na Angleško, kjer je razvil živahno propagando za svoje ideje posebno pri sedaj vladajoči Delavski Stranki.

Od tam je odšel na Dunaj in od tam vodil politiko svoje stranke. Kar naenkrat pa ga vidimo v Moskvi, kamor ga je povabil predsednik kmečke internacionale Dombal. V Moskvi je Radič napravil odločen korak, ki je presenetil celo Evropo. Vstopil je s svojo stranko v Moskovsko Kmečko Internacionalo, kar je njegova stranka odobrila.

Kmalu na to je padla Pašičeva vlada ter se obrazovala kratka Pašič Pribičevićeva vlada. Ko so se pojavili poslanci HRS S v Beograjski Narodni skupščini, je morala tudi ta vlada pasti, ker ni imela več večine.

Kralj je nato poveril sestavo vlade Davidoviču, šefu demokratske stranke. HRS S je glasovala za deklaracijo Davidovičeve vlade in jo je na ta način omogočila.

14. septembra letos pa je bil v Zagrebu zcpet velik shod HRS S, kjer je bilo navzočih čez 100.000 ljudi. Na tem shodu je govoril burno pozdravljen Radič in ostali voditelji HRS S. Sklenilo se je ne samo, da HRS S podpira današnjo vlado, temveč tudi, da stopi v vlado ter prevzame 4 ministrska mesta.

Nato so se vršila poganjanja. Pojavile so se težkoče, tako da se danes še ne ve, ali bo krona imenovala pristaše HRS S za ministre ali ne.

Gospodarstvo.

Naprava petijota ali domače pijače.

V sedanjih težkih časih mora vinogradnik gledati, da stroške pridelovanja vina čimbolj zniža. Nnogo denarja se pri nas zapravi s pijačo. Nekateri vinogradniki svoje delavce z vinom takorekoč zalivajo in ne pomislijo, da pri tem ne pridejo na svoj račun in da morajo gospodarsko propadati.

Gotovo pa je, da tako vinogradnik kakor kmet ne moreta izhajati brez pijače. Delavci in družina jo zahtevajo in pa tudi, posebno pri težkem delu v vinogradu, potrebujejo. Ni pa prav, da se daje delavcem v vinogradu ali gospodarstvu vino, temveč zadostuje za to dosti cenejša domača pijača ali petijot.

Petijot, ki je izdelan iz vode, sladkorja in tropin, ni tako močan kakor vino, zato pa ugasi žejo in daje prijetno okrepčilo, medtem ko vino, v večji meri

zaužito, delavca le upijani in napravi za delo nesposobnega.

Seveda mora biti petijot dobro pripravljen, kajti ta razmeroma šibka pijača se nepravilno pripravljena in površno oskrbovana rada pokvari.

Dober in stanovitni petijot izdelamo na sledeči način:

Za napravo petijota vzamemo tropine od dobrega, zdravega (ne gnilega ali pokvarjenega) grozdja, ki smo ga pecljali, kajti v pecljih se nahajajo snovi, ki dajejo sicer petijotu sirov okus. Črninske tropine so boljše kakor tropine od belega grozdja, malo nakvašene tropine so boljše kakor čisto sladke.

Čim manj tropine oprešamo, tem boljši bo petijot. Najbolje je, da odtočimo iz kadi samo odtok (župn), nato pa nalijemo na tropine takoj sladke vode. Tropine ne smejo nikoli stati ali ležati na zraku, ker porjavijo (se oksidirajo), daje petijotu grdo barvo, okus po tropu in pa lahko tudi cik.

Če tropine prešamo, jih moramo torej takoj od preše predrobiti v kad in nanje takoj naliti vode, najbolje takoj sladke vode, ki smo jo že poprej pripravili. Če ne, moramo sladkor čimpreje dodati. Dober petijot mora imeti vsaj 6% alkohola, to je toliko kakor dober jabolčnik. Da to dosežemo, moramo vzeti vsaj 8 do 10 kg sladkorja na hl (100 l) vode. Sladkor raztopimo v vroči vodi, razstopino pustimo nekoliko ohladiti, potem pa jo še mlačno nalijemo na tropine. Pri tem pa gledamo, da nastane v kadi pravilna kipelna toplota, to je 18 do 20 stopinj Celzija, kajti potrebno je, da vrenje takoj prične in se hitro izvrši. Zato moramo tudi skrbeti, da se prostor, kjer petijot kipi, med kipenjem ne ohladi.

Važno pa je dalje, da se trop v kadi ne ugreje in da ne stoji dlje časa na površini ker na ta način ne more iz njega sladka voda izvléči vinskih snovi, poleg tega pa se v njem zaredi cik in se nam petijot pozneje lahko popolnoma skisa. Najboljše je torej, da se za kipenje petijota poslužujemo enakih kadi, kakor za kipenje črnine, namreč takih, ki imajo na sredi pritrjeno preluknjano (prevrtano) dno, katero brani, da ne more trop med vrenjem na vrh stopiti, ne ovira pa, da prihaja do tropa sladka tekočina, ki ga izluži.

Tako dno si pripravimo lahko sami iz navadnega, jelovega lesa. Najprej natresemo v kad tropin, ki jih zalijemo z vodo, potem ustavimo v kad (približno v dvetretjinski visočini) notranje, preluknjeno dno in nato nalijemo v kad še ostalo sladko vodo, ki naj stoji vsaj eno ped nad omenjenim dnom, pa vsaj eno ped pod

robom kadi. Kad pokrijemo na to še s pokrovom ali pa s kako čisto plahto, tako da ne more ne nesnaga in ne zrak do tekočine.

Nato pustimo tekočino vreti toliko časa na tropu, da sladkor pokipi, to je kake štiri do pet dni, potem pa jo iz kadi odtočimo, tropine izprešamo in spravimo petijot v sod. Sod napolnimo do vrha in ga na lahko zamašimo.

Tako pustimo petijot do glavnega pretakanja vina, ki se vrši navadno okoli Božiča. Tedaj pa nalijemo petijot na drože, ki ostanejo na dnu soda, ali pa te drože pomešamo v petijot. Seveda za to uporabimo le drože od dobrega, zdravega vina. V vinskih drožeh se namreč nahaja dosti vinskega kamna, ki se v petijotu raztopi in mu da kislejšega in bolj vinskega okusa. Zato drože s petijotom dobro premešamo. Meseč dni pozneje, ko so se drože v petijotu zopet usedle, pretočimo tudi petijot, in sicer v snažen, nekoliko zažveplan sod. Proti spomladi pretočimo petijot v drugič in ga pri tem raztočimo v več manjših sodov in pri tem zobet dobro zažveplamo. Na to pa rabimo petijot na ta način, da nastavimo en sod, ostale pa do vrha zalivamo. Tako porabimo en sod petijota za drugim. Preko poletja mora ležati petijot v dobri, hladni kleti, drugače se lahko pokvari.

Končno naj omenim še obstoječe predpise vinskega zakona, ki se nanašajo na izdelovanje petijota.

Po vinskem zakonu bivše Avstrije, ki je pri nas doslej veljaven, smejo izdelovati petijot samo vinogradniki iz lastnih tropin, in sicer le za lastno, domačo porabo, ne pa za prodajo, in to v množini dveh litrov petijota za vsakega člana družine, vštévši posle in delavce, na dan. Množino napravljenega petijota in število oseb je naznaniti do 31. januarja pristojnemu županstvu. Sode, kjer se hrani petijot, je označiti s primernim napisom in neizbrisljivim ležečim (+) križem.

Kmetovalec, B. Skalicky, Grm Novo mesto.

Izvoz naše perutnine.

Iz Srbije izvažajo perutnino sledeče tvrdke: P. I. Klefisch, Jagodina, 140 vagonov; bratje Mihajlović, 200 vagonov; Šumadinska banka, 40 vagonov; Samuel Osme, Lapovo, 20 vagonov; Dim. P. Petrović, Leskovac, 40—50 vagonov; Jaša Mihajlović, Mladenovac, 30 vagonov; Avram Tajtacak, Jagodina, 70 vagonov; Živa perutnina tehta 800—150 gramov, zaklana izgubi 15 do 20 odstotkov svoje teže. Srbske kokoši tehtajo 1200 do 1500 gramov, race 1500 do 200 gramov.

Blago je tretje vrste, toda pri g. Klefischu, v Jagodini in Veliki Planji se piš-

četa pitajo 15 do 20 dni, tako da postanejo drugo- ali celo prvovrstna. Naša perutnina odgovarja pogojem, ki jih zahtevajo inozemska tržišča. G. Klefisch ima 16 posebnih vagonov za izvoz perutnine, g. Jaša Mihajlović 4 vagone. Gg. Tajcak, Osme in Šumadinska banka se poslužujejo tovornih voz, ki jih naložijo na vagone. Bratje Mihajlović so nakupili vagone, ki se nahajajo v popravi. Savska banka ima pet vagonov, ki jih daje v najem. Država ima samo 20 vagonov in bi jih morala imeti najmanj sto.

Od januarja do septembra navadno izvažajo živo perutnino, od septembra do januarja pa zaklano. Izvažajo jo v posebnih kletkah in jo hranijo na potu. V Bački izvažajo Bratje Mihajlovići v Novem Vrbasu letno 30 vagonov perutnine, gg. Hartman in Konen v Subotici 70 vagonov, g. S. Hunterleider v Subotici 60 vagonov, Vasi B. Topola, Čentivar, M. Idjoš, Crno Broo, Bailek in Senta izvažajo 150 tisoč piščet in 20 tisoč zaklanih pur. Perutnina v Bački je križane pasme Pch-rocks in Orpintom, toda domače plemo najbolj uspeva pod tem podnebjem.

V Banatu se bavijo z izvozom gg. Bratje Mihajlović 40 vagonov, Moric Heller v Bečkeregu 30 vagonov, Bernet Berkus v Bečkeregu 40 vagonov; Samuel Rosenfeld v Bečkereku 15 vagonov, Dušan Barbulević v Pančevu 15 vagonov, Kanici Laibniker v Bečkereku 20 vagonov. En četrt izvoza so gosi, tri četrt piščeta. Gosi se pošiljajo na Dunaj, piščeta v Italijo in v manjših količinah v Španijo.

V Slavonji izvažata tvrdka Bratje Mihajlović 50 vagonov, gg. Hartmann in Kennen v Mitrovici 40 vagonov, Jovanovič v Mitrovici 20 vagonov.

Izvoz iz Bosne dosega 55.000 komadov perutnine, teža ista kot pri srbski. V Hrvatski, Slavoniji in Sloveniji izvažata družba „Oveks“ 140 vagonov, E. Vajda v Čakovcu 60 vagonov, Matija Zupanc v Mariboru 40 vagonov, Reja Jos. & Ko Maribor. Suppanz v Pristavi, Senčar v Ptujju itd. kakih 25 tvrdk izvažata tudi perutnino. Naboljša perutnina je na Štajerskem, kjer se dobivajo izborna piščeta, petelini piške in kopuni, za katerimi vlada veliko povpraševanje.

Žive piške tehtajo 800 do 3500 gramov, zaklane 600 do 2500 gramov. Zaklano blago je belo, med tem ko je italijansko rumeno.

Gg. Klefisch v Jagodini, Hartmann in Kennen v Subotici, E. Vajda v Čakovcu in Zupanc v Mariboru imajo klavnice in hladilne naprave. Dve veliki klavnici s hladilnimi napravami se pa ne izrabljata.

V Sremski Mitrovici, kjer se nahaja

tržišče za debelo in dobro perutnino iz Mačve, je teža 1500 do 2000 gramov za komad, par pur tehta 8 kg. Isto težo ima perutnina v Bački in Banatu. Pitane gosi tehtajo tu 8 do 12 kg par, pure 8 kg par, piščeta 3 kg par. Žive gosi tehtajo 6 do 8 kg par. Če se jih zakolje, izgube 700 do 800 gramov, piščeta 250 gramov. Povprašuje se pred vsem po mladi in dobro pitani perutnini.

Španska zahteva stare, ali zelo mastne piške, Italija pa živa piščeta za domačo uporabo, v zameno za svojo lastno perutnino, ki je boljša kot naša in ki se prodaja v Švico, Francijo in Anglijo. Anglija zahteva za božič debele pure v zelo velikih množinah. Za naš izvoz bi bilo dobro, če bi se importirali petelini močnih plemen in križali z domačo pasmo. Treba bi bilo celo si preskrbeti vagone za živo perutnino in hladilne vagone za prevoz perutnine.

Skupen izvoz je znašal l. 1922 za živo perutnino 1.099.230 kg v vrednosti 23.011.371 Din, za zaklano perutnino 3.005.424 kg v vrednosti 51.894.049 Din. Izvoz raste od leta do leta. (Po Revue économique et financière de Belgrade.)

Iz teh podatkov je razvidno, kako velikega pomena je perutninarstvo za ljudsko gospodarstvo. Mali posestniki na Dolenjskem, posebno pa naše dolenjske gospodinje bi morale posvečati veliko več pažnje reji perutnine. V prihodnjih številkah bomo objavili več člankov o gojenju perutnine in opozarjamo že sedaj nanje naše gospodinje.

Gandhi.

(Indijski Mesija.)

Indija, ogromna, 300 milijonov ljudi preživljajoča dežela, najbogatejša angleška kolonija, s čudežnimi pragozdi obdana, z bajnimi, rodovitnimi poljanami, narošenimi od svetih rek Indusa, Gange in Bramaputre, s neprehodnimi, tajnostnimi puščavami, od nepristopnih gor, od mrzlega severja ograjena dežela — je njegova domovina. Pravijo, da je ona tudi pradomovina vseh indoevropevcov! Indijo — koromadijo — pozna tudi naša narodna pesem.

Iz filozofije treh religij je črpal snov za svojo filozofijo: Budha, Brahma in Mohamed. Svoje mladostno znanje je obogatil na evropskem zapadu.

V večnem boju med sabo so Indijci razdvojeni v več sto strogo odvojenih kast (slojev), lahko obvladani od nekaj tisoč tujcev. Ali v novejšem času, pod vplivom modernih idej in socijoloških nauk se je pričela dramiti tudi doslej speča

Poravnajte naročnino!

Agrarna reforma.

Del nadškofijskega posestva v Zagrebu so dobili kmetje po agrarni reformi v zakup. Zoper ta razdelitev pa se je nadškofijski ordinarijat pritožil in je že prejšnja vlada ugodila pritožbi. Kmetje bi morali oddati zemljo nazaj, kar pa je vzbudilo med njimi odpor. Ker so povečini pristaši HRSS je Radič interveniral v tej zadevi ter dosegel, da je zaenkrat ostala zemlja kmetom.

Vedno večji je odpor pri veleposestnikih zoper agrarno reformo. Pomanjkljivosti te agrarne reforme, ki je deloma samo pesek v očikmetom in s katero se vganja mnogo korupcije, daje veleposestnikom še vedno nade, da odvzemajo razdeljeno zemljo kmetom. Agrarni odbori pa spijo. Ako bodo kmetje tako malomarno branili svoje pravice, potem ne bo dolgo trajalo, da se jim lepega dne zopet od vzame zemlja.

Veleposestva so pri nas večinoma fevdalni ostanki in njihovi lastniki fevdalci po mišljenju, brez socialnega čuta. Izjeme so toliko bolj častne in hvalavredne. Ljudstvo bo znalo ceniti in nagraditi take veleposestnike, ki so z dejanji v času reakcije pokazali svoj socialni čut in ljubezen do združnega gibanja.

Tlaka, ki se opravlja še skoraj povsod na veleposestvih sicer ni tako kruta kot v srednjem veku, vendar je krivična. Ako

se preračuna tlaka, ki jo še vedno opravljajo kmetje na graščinskih in cerkvenih veleposestvih v mezdo v denarju, potem se šele vidi kako drago plačajo kmetje zakup ali žetev in kako poceni dobi s pomočjo tlake graščak delovno silo. V prihodnji številki bomo temu vprašanju posvetili večjo razpravo z mnogovrstnimi zgledi. Zemlja naj bo tistega, ki jo primerno obdeluje in izkorišča.

Dopisi.

Semič. Vsled paleža bo letošnja trgatega žalostna. Toliko bolj se med našimi vinogradniki širi misel združništva, čini večja je revščina. Oni uvidevajo, da bodo brez umnega kletarstva propala njihova gospodarstva. Še par takih letin, pa se bomo morali zadolževati. Za umetno kletarstvo pa je potrebno veliko kapitala. Mora biti na razpolago velika čista zidnica-klet in veliko čiste posode. Posameznik tega ne zmore. Zmogla pa bi vinogradniška zadruga, ki bi združila 10—30 vinogradnikov. S pomočjo umnega kletarstva bi dvignili naš domači vinski pridelek na večjo stopnjo ter bi ga lahko dražje prodajali. Toda še je premalo združne zavesti med kmeti. Zato je potrebno še mnogo pouka našemu ljudstvu. „Dolenjske Novice“, nam veliko koristnega svetujejo, samo prereditko izhajajo. Ko bi izhajale vsaj dvakrat na mesec! Zelo radi jih čitamo.

Op. ured. Da „Dolenjske Novice“ redko izhajajo temu so krivi oni naročniki, ki list čitajo, a naročnino pozabijo plačati.

Indija. Klic svobodni, od Angležev neodvisni Indiji se vedno močnejše razlega po bajni deželi.

Indijska inteligenca, izsolana na evropskih univerzah, postaja polagoma voditeljica indijskega naroda, ki so mu doslej načelovali razni fevdalci: veliki knezi in duhovniške visoke kaste. Indija je rodila v novejšem času celo vrsto odličnih učenjakov, politikov, literatov. Tagore — indijski pesnik je znan celemu svetu.

Voditelj modernega indijskega nacionalnega in državno-pravnega gibanja, ki stremi: po popolni osamosvojitvi (avtonomiji) indijskega naroda, pa je dr. Gandhi.

On je prerok, mučenik, učitelj — mesija. Njegov nauk in njegovo delovanje v marsičem spominja na učenje Kristususa in njegovih apostolov.

Duša gibanja je aktivni odpor s silo razžarjene ljubezni, vere in požrtvovanja.

„Preje žrtvujem svojo svobodo, kot svojo resnico“, besede spremenjene v življenje in dejanje po-

stavljajo Gandija naenkrat kot narodnega mučenika, učitelja in apostola.

Angleži ga preganjajo, vržejo v ječo. On prevzame vso odgovornost in vso krivdo gibanja na sebe in potrpežljivo prenaša kazen. Angleži ga pomilostijo kot zločinca, on pomiloščenja odklanja in ostaje v ječi!

Povsod borec za resnico, povsod prorok ljubezni in požrtvovanja za ljudstvo in napredek, prevzemajoč vselej vso odgovornost na sebe, potrpežljivo prenašajoč preganjanje, ki ga ne zlomi, temveč budi še k večjemu aktivnemu odporu, še k večjemu spoznanju, ljubezni, požrtvovanju: to je Gandhi — voditelj osvoboditelnega indijskega gibanja.

V njega in njegov nauk so vprte oči mnogomilionskega indijskega ljudstva.

Jednakost, svoboda, ljubezen in požrtvovanje to so mogočne besede, ki dramijo indijsko ljudstvo iz spanja.

Angleška delavska vlada ga je ob svojem nastopu izpustila iz ječe.

(Literatura: Somain Rolland: Mahatma Gandhi.)

Kdor list prejme, a ne plača uar ročnine, zlorablja delo drugih ljudij ter škoduje lastnim interesom

Naročnina je tako majhna, da jo lahko vsak zmore. Kakor hitro bi vsi naročniki redno plačali naročnino, takoj bi lahko izhajale „Dolenjske Novice“ ne samo 2 krat temveč 4 krat na teden. Zato pridobivajte novih naročnikov, in sicer ne samo takih, ki čitajo, temveč take, ki redno plačujejo naročnino.)

Črnomelj. Pri nas so kmetje, posebno oni, ki so bili v Ameriki, vneti republikanci, dasiravno marsikdo ne ve kaj znači republika. Moje je mišljenje, da se bo živelo najboljšje v taki državi, v taki republiki, kjer bodo vsi delavci in kmetje združeno organizirani. Potem jih namreč ne bo mogel nihče več slepariti. Danes pa vidimo kaj se godi! Delavce preganjajo kotanti državni element, dasiravno oni s svojimi rokami gradijo vsa bogastva tega sveta. Kmeta pa ociganijo, kjekoli le morejo. Poglejmo sedaj, ko je žetev. Bankirji so dvignili vrednost dinarja, da bi potisnili cene poljskim pridelkom sedaj po žetvi. Ko pa bodo vso žetev pokupili, bo pa dinar zopet padel. Dinar se dviga, a cene potrebščin, ki jih potrebujemo, so vedno iste.

Ako bi se združeno organizirali, potem bi vse potrebščine dobavljali sami, brez trgovcev-oderuhov, a svoje pridelke bi direktno prodajali brez mešetarjev. Tako pa mešetarji, ki nič ne delajo, vedno bolj žive kot kmetje, ki noč in dan garajo.

Zato pa delavno ljudstvo! Izobrazujmo se gospodarsko-združeno, da bomo v resnici zavojevali samoupravo in ljudovlado. To pa je mogoče samo, če smo sposobni upravljati svoja gospodarstva in vladati sami občino, okraje in pokrajine. Brez gospodarske in splošne izobrazbe pa ne bomo ničesar izvojevali.

Vsak zaveden belokranjski delavec in kmet naj se naroči na „Dolenjske Novice“, da bodo one mogle vršiti svojo veliko nalogo: Pogumno in nevstrašeno braniti pravi pravice in koristi delavca, kmeta ter obrtnika.

Republikanec.

Domače vesti.

Po rajnkem priljubljenem proštu E. Elbertu izprazneno mesto v novomeškem kapitelju je zasedel dosedanji spiritualnunskega samostana v Škofji Loki g. Karol Čirin, brat znanega skladatelja in dirigenta godbe dravske divizije. Prispel je

v Novo mesto v sredo dne 1 oktobra, kjer so ga pred prošitjo sprejele novomeške korporacije, uradništvo, šolska mladina z nagovori, deklamacijami in cvetjem. V nedeljo se je vršilo slavnostno ustoličenje novega prošta v kapiteljski cerkvi v prisotnosti ljubljanskega knezoškofa Jegliča, številne duhovščine in pri zvokih godbe Dravske divizije pod vodstvom proštovega brata.

Na predvečer ustoličenja pa je novo imenovanemu proštu zapelo pevsko društvo pod vodstvom slavnega skladatelja in dirigenta g. Naceta Hladnika pristrčno podoknico.

Umril je na dolgo letnem bolehanju srca znani posestnik in usnar g. Miha Mramor v Novem mestu. Pogreba se je vdeležila velike množice njegovih prijateljev in znancev iz mesta in okolice. Novomeško pevsko društvo mu je zapelo pred hišo in na grobu pretresljive žalostinke.

V ponedeljek, dne 6. t. m. je umrl na plućnici g. Jože Šlekovec, poslovodja pri tvrdki Germ v Novem mestu. Istega dne je umrl v Žabji vasi znani sodar g. I. Bajer. N. v m. p.

Čez noč milijonar je postal splošno znani g. Jože Kleindinst, posestnik iz Kanlije. Našel je namreč domovgrede na cesti velikansko svoto novca. V navzočnosti dveh prič se mu je isplačala visoka najdenina v znesku več milijonov — nemških mark, s katerimi pa si bo komaj omislil manjkajoče knofe na zimski suknji.

Vprašanja in odgovori.

6. K. L. N. Z vprašanjem gojitve sladkorne repe na Dolenjskem so se kmetovalci bavili že pred vojno. Brez dvoma bi sladkorna pesa na Dolenjskem pri pravilnem gojenju izvrstno uspevala. Vendar dokler se ne osnuje v bližini kakšna sladkorna tovarna, ni misliti na rentabilnost sejenja sladkorne repe. Pri današnji draginji železničnega prevoza ni mogoče konkurirati s posestniki v Sremu in Vojvodini, kjer se nahajajo sladkorne tovarne. Letos je letina sladkorne repe izredno bogata, tako da jo bo dovolj za domače tovarne in jo bo mogoče še par sto vagonov izvoziti. Domače naše tovarne, (največje so v Banatu) proizvajajo komaj polovico sladkorja, ki se v SHS potroši. Zato moramo sladkor uvažati. V Sloveniji bi prav lahko uspevalo par sladkornih tovarn. Ker pa mali obrati ne morajo konkurirati velikim, je zelo težko rentabilno sladkorno tovarno osnovati na združni podlagi. Zato bi bilo potrebno, da se vse konzume zadruga v Sloveniji, v katerih je organizirano okolo

60.000 konsumentov združijo in ustanovijo za svoje konsumente sladkorno tovarno. Samo združene zadruga bi mogle spraviti ogromni za to potrebni kapital.

7. P. J. Šmartno. Iz poročil ljubljanske borze, ki izhajajo v vsakem dnevniku se lahko informirate o cenah lanenega semena in prediva.

8. K. N. Žužemberk. Kranjska čebela slovi zaradi mirnosti in pa zato, ker rada roji. Zato je priljubljena v inozemstvu. Pred vojno se je izvažalo par tisoč panjev kranjske čebele v inozemstvo. Samo čebelarstvo pod mreko pri Višnji gori jih je izvozilo čez tisoč panjev. Največ jih je šlo v Rusijo.

Vaša ideja, da prevzame eksport medu voska in čebel naših čebelarjev zadruga „Vzajemnost“ je prav dobra. Trgovci s to robo zelo slabo plačujejo našim čebelarjem ter delajo z velikim profitom.

Zato bi bilo potrebno, da se vsak čebelar naroči na „Dolenjske Novice“ in da postane član zadruga „Vzajemnost“. Ravnotako je potrebno, da se večkrat oglašate z vprašanji in s svojimi željami ter nasveti. Naš list je odprt za vsako dobro stvar.

Vprašanja: 9. Št. Janž na Dolenjskem. Pri zadnji povodnji se je vsled slabih naprav podrl rudnik v Krmelju. 10 delavcev je našlo smrt v jami. Očividno je kriva nesreče rudniška uprava in rudarsko glavarstvo, ki bi moralo nadzorovati rudniške naprave. Kaj naj store družine ponesrečencev, da pridejo do pravične odškodnine in pokojnine, ker jim je odvzet prehranjevalec?

Odgovor 9. Najbolje bi bilo, da se rudarske družine obrnejo na rudarsko strokovno organizacijo. Ta organizacija je dolžna odrediti komisijo, ki naj dožene, če je kriva rudniška uprava ali rudarsko glavarstvo nesreče. Ako je temu tako, tedaj je strokovna organizacija dolžna, če jo družine ponesrečencev za to poverijo, tožiti kriveca za odškodnino in pokojnino družini ponesrečencev sodnim potom.

10. Toplice na Dolenjskem. Moram posekati in prodati svoj gozd, da dobim denarja za popravo svojega gospodarstva, ker je letina slaba. Ali lahko „Vzajemnost“ posreduje, da bi lahko izvozil les direktno v inozemstvo? Lesa bo za 2 vagona.

11. „Vzajemnost“ lahko posreduje vendar se morate preje vpisati oziroma prigrasiti za člana zadruga. Ako direktno sami izvozite, profitirate pri 1 m³ okoli 80 dinarjev.

Si poravnal že naročnino!

R ameriškim volitvam.

4. novembra bo ameriško ljudstvo volilo novega prezidenta in podpredsednika Združenih držav, obenem pa tudi večji del Kongresa. Kongres Združenih držav, ki je federalna zakonodajna oblast, obstoja iz dveh skupin ali zbornic: poslanske zbornice (House of Representatives) in senata. Člani poslanske zbornice so izvoljeni na dve leti, senatorji pa na šest let; vsaki dve leti se izvoli nova tretjina senatorjev. Zato bodo volilci letos oddali svoj glas za vse poslance in za tretjino senatorjev.

Čuden pojav ameriških volitev je ta, da se izvoli nova zbornica, ko je še stara vedno v veljavi. V Evropi je treba poprej razpustiti stari parlament, predno se smejo razpisati nove volitve. V Ameriki pa ostane stari Kongres v veljavi do 4. marca prihodnjega leta, dočim se volitve za novi kongres vršijo štiri mesece poprej. Stari član Kongresa, ki propade na novemberskih volitvah, ostane še član Kongresa do prihodnjega 4. marca. Takega poraženega parlamentarca krstijo Amerikanci s slikovitim nadevkom („Lame duck“) (hroma raka). House of Representatives obstoja iz 435 članov in Senat iz 96. Prvo zbornico imenujejo tudi „spodnja hiša“ (Lower House) in drugo „zgornjo hišo“ (Upper House). V poslanski zbornici je narod vsake države zastopan po razmerju prebivalstva; zato ima država Newyork neizmerno več zastopnikov v poslanski zbornici kot kaka mala država na n. pr. Maryland. V Senatu pa ima vsaka država enako moč ne glede na svojo površino ali prebivalstvo, zakaj vsaka država ima po dva senatorja. Da je temu tako, se da razlagati iz zgodovine Združenih Držav; brez tega kompromisa bi ne bilo mogoče ustvariti zvezne konstitucije l. 1787, kajti male države so zahtevale enakopravnost.

Število članov poslanske zbornice se potom Kongresa določa vsakih deset let, potem ko se dozna izid ljudskega štetja. Približno prikaja po en poslanec na vsakih 220.000 prebivalcev. Člani poslanske zbornice se volijo vsako drugo leto in sicer v sodih letih, 1924, 1926, 1928 itd. Vsaka štiri leta se torej kongresne volitve vrše istočasno s predsedniškimi volitvami, kot na pr. letos. Volitve so kakor rečeno v vsaki državi v terek po prvem ponedeljku meseca novembra, t. j. Election Day. Edina izjema je država Maine, kjer se kongresne volitve vrše drugega ponedeljka meseca septembra. Ako se vloži ugovor proti izvolitvi, zbornica sama določi, kdo je bil pravilno izvoljen, potem ko je edel izmed treh zborničnih

„Vzajemnost“ kupi

vsako množino fižola. Pismene ponudbe z navedbo cene in količine na upravo lista.

volitvenih odsekov preiskal vso zadevo.

Poslanec mora biti državljani Združenih držav vsaj tekom zadnjih sadnih let; star mora biti vsaj 25 let in njegovo redno bivališče mora biti v državi, ki jo zastopa. On ne sme biti istočasno uradnik federalne vlade. Njegova plača znaša 7500 dolarjev na leto in plačujejo se mu potni stroški od doma do Washingtona in nazaj v razmerju 20 centov za vsako miljo. Dobiva tudi neko vsoto za plačo svojega tajnika, pisarniške stroške in druge manjše stroške. Pred volitvami si vsaka stranka izbira svojega kandidata; imenovanje kandidatov se vrši potom primarnih volitev, pri katerih volilci izbirajo med raznimi kandidati, ali pa, kjer ni primarnih volitev, s tem, da strankina konvencija dotičnega volilnega okraja postavi kandidate.

Število senatorjev se ne ravna po prebivalstvu; zakaj najmanjša država ima enako zastopstvo v senatu kot največja. Država Newyork z 11 milijoni prebivalcev ima po enega senatorja za vsakih 38.704 prebivalcev. Začetkoma niso bili senatorji izvoljeni potom direktnega glasovanja, marveč izbral jih je parlament vsake posamezne države. L. 1913. pa je bila sprejeta sprememba h konstituciji, ki je uvedla direktno volitev za senatorje.

Senator mora biti vsaj 30 let star, državljani Združenih Držav vsaj tekom zadnjih 9 let in stanovati v državi, ki naj jo zastopa. Senator je izvoljen za dobo 6 let. Vsako drugo leto se izvoli tretjina senata. Letos bodo torej volitve le za 32 novih senatorjev. Kongres se shaja vsako leto v prvem ponedeljku meseca decembra. To pa ne pomeni, da se Kongres, izvoljen v novembru 1924. snide v decembru 1924. Novi kongres, ki bo letos izvoljen, stopi v veljavo šele 4. marca 1925 in se snide za svoje prvo „dolgo“ zasedanje šele v prvem ponedeljku meseca decembra leta 1925. Predsednik ima pravico sklicati novi Kongres, v izredno zasedanje še poprej. Prvo redno zasedanje Kongresa traja tako dolgo, dokler ni izčrpan ves dnevni red. Navadno se zaključi zgodaj spomladi ali v ranem poletju. Imeli pa smo že slučaje, da je zasedanje Kongresa trajalo od decembra do prihodnjega oktobra. Drugo zasedanje prihodnjega Kongresa začne v prvem ponedeljku me-

„Vzajemnost“ kupi

več košev krompirja. - Ponudbe na upravo lista.

seca decembra leta 1926 in bo trajalo do prihodnjega 4. marca. Tedaj nastopi Kongres, ki bo izvoljen leta 1926.

Vsaka zbornica kongresa ima svojega predsednika in svoj pravilnik. Podpredsednik Združenih Držav je istočasno predsednik senata; on sme glasovati le v slučaju enakosti glasov. V slučaju njegove odsotnosti pa si senat sam izbere enega izmed svoje sredine za predsedovatelja. Predsednik poslanske zbornice se imenuje speaker. Njega izbere večina strank v tajni klubovi seji in zbornica potrdi izvolitev.

Obe sedanji večji stranki sta od leta 1855 naprej znani kot demokrati in republikanci. Poprej so bile politične stranke drugačne. Od tedaj je bilo 35 kongresnih volitev. 26 krat so republikanci imeli večino v senatu in 23 krat v poslanski zbornici. Demokrati so imeli večino v senatu 8 krat in v poslanski zbornici 12 krat. Nekoč je bilo po volitvah število republikancev in demokratov v senatu enako. Šestkrat se je zgodilo, da je bil senat „republikanski“ in poslanska zbornica istočasno „demokratska“; trikrat je bilo to razmerje narobe.

Zakon o pobijanju draginje v Avstriji - odpravljen?

Avstrijska vlada pravkar pripravlja odpravo takozvanega zakona v pobijanju draginje.

Na njegovo mesto nameravajo uvesti nova določila o oderuštvi, ki pojem besede „oderuštv“ zelo ekstenzivno interpretirajo in tudi zelo ostre kazni — celo ječo pri obrtoma vršečem se oderuštvi — statuirajo Najvažnejše določilo je pač ono, ki stavlja pod kazensko sankcijo popolnoma splošno vsak dogovor med podjetniki katerekoli vrste, ki ima namen cene blaga in del zvišati ali pa tudi le samo držati na gotovi višini. Pri tem pa ni treba, da je nastala posamezniku škoda; zadostuje da se povišba cen ne da opravičiti z obče gospodarskega stališča.

Postava bo vsebovala tudi cel kup policijskih odredb, n. pr. glede označenja cen blaga v izložbah in drugih za vrednost blaga važnih okoliščin; glede definicije besede „potrebščina“, ki naj obsega vse, kar je potrebno za človeško življenje in pa za prehrano domačih živali, itd. Služila bi ravno sedaj zelo dobro zoper krušni kartel, ki dela prebivalstvu in vladi velike preglavice z vednim zvišanjem krušnih cen.

Pri nas velja še vedno predmetni zakon z dne 30. decembra 1921. Če prebiraš tozadevne obsodbe v našem Uradnem

listu, boš našel, da je bila obsojena ta ali ona kmetica, ta ali ona branjevka, ali ta li oni majhni trgovec, obrtnik. radi opustitve označenja cen blaga ali radi kakega drugega malenkostnega prestopka. To je več ali manj vse.

Pravih krivcev, „velikih“ pa skoraj nikjer ne zadene kazni, ker ni — ovadb. Sodišče posluje na le podano ovadbo, bopisi zasebnih strank ali javnih organov. Da se poslednji čestokrat ne brigajo za stvar v oni meri, ki bi jo bilo želeli, — se ne da utajiti, dasi s tem ne maramo delati očitke eksekutivnim oblastim. Smo pač mnenja, da bi bila ravno v teh stvareh na mestu najstrožja kontrola. Res je pa tudi, da naše občinstvo nima rado potov pri oblastvih in pri sodiščih ter v 99 od 100 slučajev rajše kako krivico utrpi, kakor pa da bi podalo ovadbo.

Vsekako je pa dobro, da se pri nas ne misli na odpravno zakona o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije, pri čemur bi polagali važnost na besedo „špekulacija“, kateri naj bi oblastva posvečala največjo pažnjo.

Raznoterosti.

Morg Vattung:

Smrt — Svoboda — Pravica. Nekoč so se srečale na svojem potovanju in sklenile, da bodo potovale skupaj in kjer bode sprejeta jedna od njih z dobro voljo tja idejo tudi druge. Po potovanju pridejo do kovača, k njemu se je podala Pravica. Kovač pa je nabijal s kladivom po tnalu in vpil: Pravico hočem, pravico. Jaz moram delati noč in dan da živim pošteno, drugi pa žive in kako žive. a ne delajo ničesar. Ali je to pravica, žalostna je povabila glavo Pravica in odšla.

Prišedši do velike palače se poda Svoboda v njo in kaj vidi in sliši: Več malih celic in iz vsake celice so vpili tuleči glasovi in proklinjali Svobodo. Svoboda se je zdrznila in odšla.

Ko pa jih nanese pot mimo kmečke koč, poda se Smrt v njo, pa kmalu pride veselega obraza, smehlajoča se, pozove in popelje Svobodo in Pravico v koč.

Od tistega časa še potujejo skupaj, a naj preje gre kamorkoli pridejo Smrt, za njo šele Svoboda in Pravica.

Novo knjige.

Izšla je v samozaložbi knjiga: Osnovni pojmi modernega bančništva in borzništva. Poljudno podavajo prepotrebni naukov trgovcu, industrijalcu, obrtniku, kmetovalcu itd. Spisal R. Granichstaedten Czerva. Priredil in dopolnil dip. agr. A. Jamnik, Ljubljana. — Vsem, ki se zanimajo za gospodarstvo jo priporočamo.

Tržne cene v začetku oktobra

Lesni trg:

Trami fr. meja za 1 m ³	Din.	400.—
Deske I. II. 20/25 mm	"	700.—
žagani " "	"	480.—
Letve	"	636.—
Oglje I ^a	"	120.—
Drva suha za 100 kg	"	22.—

Živilski trg.

Pšenica domača fr. Ljub. 100 kg	Din.	380.—
" bačka	"	420.—
Koruza "	"	340.—
Oves "	"	320.—
" stari	"	340.—
Laneno seme	"	685.—
Konoplja	"	880.—
Repica divja	"	255.—
Pšenična moka "0"	"	600.—
Fižol ribničan fr. Ljub.	"	500.—
Fižol prepeličar	"	430.—
Beli baški	"	400.—
Orehi	"	400.—
Suhe gobe 1 kg	"	55.—

Valuta.

1 amerik. dolar Din. 70.— 1 angleška funta Din. 320.— 1 švicarski frank Din. 14.— 1 italijanska lira Din. 3·10 1 čeh. krona Din. 2·10.

Cene živini Maribor.

Prašički 5—6 tednov	Din.	87—200
" 7—9 " "	"	225—300
" 3—4 mesece	"	325—500
Svinje 5—7 " "	"	700—750
" 8—10 " "	"	825—950
1 leto	"	1250—1625
živa teža za kg	"	16·25—17·75
mrtva teža za kg	"	23·75—27·50

Kupovalec kakor tudi prodajalec! Tasleduj stalno tržne cene. Ako boš to delal par let, potem te ne bo nihče več osleparil. Izobrazba je najboljšo sredstvo, da popraviš svoj gospodarski položaj.

Cenjenim naročnikom.

Današnji številki smo priložili poštne čeke. Prosimo vse cenjene čitatelje, da poravnajo naročnino še tekom tega meseca, a najbolje takoj v nedeljo. Malenkostno svoto 12 dinarjev vsakdo lahko plača. Zato dobiva do konca lela „Dolenjske Novice“.

Ako kakšne številke ne dobite, reklamirajte na pošti. Mnogi poštni uradi oziroma pismonoše ne dostavljajo redno časopisa. Prosimo Vas sporočite vsak slučaj, da se potom intervencij pri ravnateljstvu napravi red.

Redno plačana naročnina bi omogočila našemu listu rednejše in pogostejše izhajanje. Kdor takoj plača, veliko k temu pripomore.

„Dolenjske Novice“ odločno, neustrašeno zastopajo koristi poljedelca, delavca, uradnika in obrtnika. One širijo združeno misel, ki edina more v naših razmerah zboljšati gospodarski položaj malih kmetov, delavca, uradnika in obrtnika

Ljudstvo mora samo misliti, mora se organizirati, da bo doseglo čim popolnejšo samoupravo. Poljedelci in delavci morajo list sami vzdržavati, ako hočejo, da list piše in se bori za njihove interese. To storite, ako dopisujete, čitate in o pravem času plačate naročnino.

:: MALI OGLASI ::

Fotografski atelje „Gvido“ Kandija št. 20 se priporoča za moderna fotografska dela vsake vrste.

V nealkoholni gostilni Beti Klepec

Novomesto Sv. Florijana trg št. 121 se dobe vedno mrzla in gorka jedila ter vsakovrstna nealkoholna pijača.

Elektromotor 3 H, 220 Volt, popolnoma nova cena prodaja firma Keramika.

Umivalnik founiran z ogledalom se cenovno prodaja, vprašati pri upravnistvu lista.

Mihael Vintar, Novomesto

priporoča svojo

:: trgovino špecerijskega blaga ::

„Keramika“ J. Klemenčič družba z o. z.

Novomesto

ima v zalogi vse vrste

glinastih krušnih peči, štedilnikov, majolika ploče i. t. d.

Pred zimo uredi

peči in kuhinje.

Najcenejšo in pa največjo izbiro špecerije, galanterije, papirja, čevljev

Na debelo! dobite pri Na drobno!

ALFONZ OBLAK, NOVO MESTO.

J. Krajec nasl., Novomesto

knjigarna - tiskarna - knjigoveznica

Se priporoča za vsa-
kovrstna tiskarska in
knjigovežka dela.

Zaloga knjig, šolskih,
pisarniških potrebščin

Franc Šefman,

Radoha vas,
pošta Št. Vid — pri Stični

**trgovina z jajci
z deželnimi pridelki**

in mešano stroko

se priporoča.

**Lepa bukova
drva**

dobavim vsaki dan razžagana
in ne razžagana po najnižjih
cenah na dom postavljena ali
na skladišču od 100 kg naprej.

Sprejemam naročila za premog.

Oglasiti se je v pisarni Ausec F.,
Novo mesto, nasproti pošte.

Krojaška delavnica

Midofer Alojzij

Novomesto 92

izgotavlja moške obleke po naj-
novejši modi, solidno in po
jako nizki ceni!

Jože Pirnar

sedlar in tapetnik - Kandija števil. 17

izdeluje hitro, solidno od proste
do najfinejše izpeljave vsa sed-
larska in v to stroko spadajoča
dela. Cene nizke!

Samo potom združnega gospodarstva si lahko
izboljšamo svoje gmotno stanje!

Zadružni delež samo 100 Din. ter se lahko
vplačuje v obrokih po 10 Din.

Vsak obrtnik, delavec, poljedelec naj bo član zadruga

VZAJEMNOST

**nakupovalne, prodajne in kreditne
registrovane zadruga z o. z.**

Vsak nabiralec in kupčevalec z gobami naj se v svrhu informacij
oglasi v poslovnici osebno ali pismeno.

Posreduje eksport in prodajo vseh vrst kmetijskih pridelkov
samo svojim članom.

**Imamo ponudbe za
2 vagona fižola
in 10 vagonov krompirja.**

Interes vsakega nabiralca in sušilca jurčkov je, da se vpiše v za-
drugo ter na ta način direktno eksportira po najvišjih cenah.

Interes vsakega poljedelca je, da se včlani v zadrugo in prodaja
svoje pridelke po najvišji ceni.

